

Seminář č.4

- Vyučovací styl učitele
- Didaktické řídicí styly
- Využití didaktických metod

1.VYUČOVACÍ STYL UČITELE

- vlastní postup učitele při řešení pedagogických situací (promyšlená a na základě rozhodnutí vytvořená strategie učení)
- je utvářen v průběhu pedagogické praxe a pro učitele je nezaměnitelný, typický a je odvislý od učitelova kognitivního stylu
- učitel začátečník obvykle nepřichází do praxe s vyhraněným vyuč. stylem (inspiruje se vyučovacími styly jiných učitelů)

vyučovací styly

Lze posuzovat podle těchto hledisek:

- jak učitel zná obsah výuky
- jaké používá metody
- jak chápe vzdělávací a výchovné cíle
- jak vnímá žáka
- jaké jsou vztahy mezi ním a žáky

Po posouzení uvedených složek je možné vyuč. styl rozdělit do 3 kategorií (všechny styly jsou chápány pozitivně, vzájemně se kombinují):

MANAŽERSKÝ STYL

FACILITAČNÍ STYL

PRAGMATICKÝ STYL

MANAŽERSKÝ STYL

Vyznačuje se:

- efektivitou
- povzbuzováním žáků k učení
- systematickou organizací
- korektní zpětnou vazbou

FACILITAČNÍ STYL

je zaměřen:

- na žáka a na vnímání jeho potřeb a zájmů
- důraz je kladen na individualizaci výuky a procesy učení

PRAGMATICKÝ STYL

je zaměřen:

- na cíle a dosažení znalostí ve spojení s jejich aplikací
- zdůrazněny jsou, kromě procesů učení, i výsledky vzdělávání

interakční styl učitele

- Vztah učitele k žákovi, orientace učitele na rozvoj osobnosti žáka
- Každý učitel disponuje svým interakčním stylem, který je ovlivněn jeho charakterovými vlastnostmi a pedagogickými dovednostmi
- Interakční styly různých učitelů se mohou výrazně lišit

INTERAKČNÍ STYL UČITELE

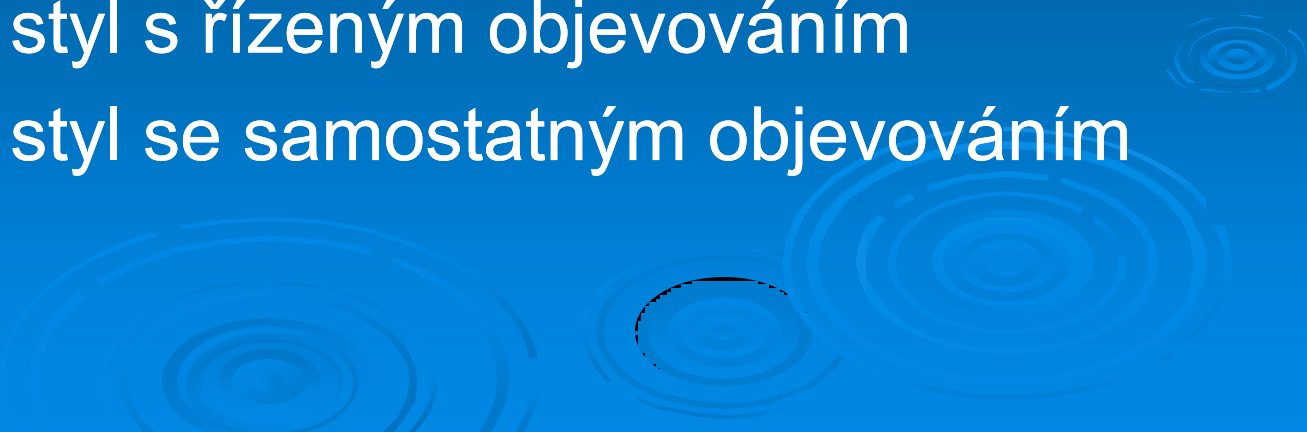
(podle Gavory)

- Učitel ORGANIZÁTOR (učivo jasně vysvětluje, udrží pozornost)
- Učitel POMÁHAJÍCÍ (vytváří příjemnou atmosféru, je přátelský, žáci mu důvěřují)
- Učitel CHÁPAJÍCÍ (trpělivý, tolerantní, se žáky často diskutuje)
- Učitel, který vede žáky k ZODPOVĚDNOSTI (velkorysý, dává žákům rozhodovat o věcech týkající se třídy)
- Učitel *NEJISTÝ* (bývá zmatený, často si neví rady)
- Učitel *NESPOKOJENÝ* (podezřívavý, vyhrožuje)
- Učitel *KÁRAJÍCÍ* (netrpělivý, má špatnou náladu, chová se povýšeně)
- Učitel *PŘÍSNÝ* (vyžaduje naprosté soustředění a bezpodmínečnou poslušnost)

2. Didaktické řídicí styly

- Představují uspořádání řídicích činností učitele a činností žáků s ohledem na dosahování specifických cílů
- Styly se vzájemně doplňují, každý má zdůvodnění v konkrétní situaci

Didaktické řídicí styly:

1. Didaktický styl příkazový
 2. Didaktický styl úkolový (praktický)
 3. Didaktický styl se vzájemným hodnocením (reciproční)
 4. Didaktický styl se sebehodnocením
 5. Didaktický styl s nabídkou
 6. Didaktický styl s řízeným objevováním
 7. Didaktický styl se samostatným objevováním
- 

Didaktický styl příkazový

- Direktivní řízení činnosti žáků učitelem
 - Učitel přesně vymezuje úkoly, dává pokyny
 - Žák provádí danou činnost podle pokynů (žáci cvičí najednou nebo ve skupinách)
- + jednoduchá organizace, dobrá formální kázeň žáků
- veškerá rozhodnutí provádí učitel, absence vlastní volby, menší aktivita žáků

Didaktický styl úkolový (praktický)

- Přenesení některých rozhodnutí na žáka (volba prostoru, rozestavění žáků při plnění pohybového úkolu)
- Po předvedení daného cvičení žáci provádějí daný úkol samostatně, učitel koriguje nepřesné cvičení
- + učitel může více kontrolovat žáky, opravovat chyby
- náročnější na organizaci a udržení kázně

Didaktický styl se vzájemným hodnocením (reciproční)

- Žáci jsou rozděleni do skupin, každému je přidělena role: 1- cvičí , 2- pozoruje, hodnotí a opravuje
 - Učitel pracuje s pozorovatelem, učí žáky vnímat pohybovou kvalitu i odhalovat chyby
- + žáci ztrácí ostych, osvojí si pozorovací schopnost
- citlivé vnímání negativního hodnocení, proto závěry diskutují pozorovatelé s učitelem

Didaktický styl se sebehodnocením

- Navazuje na předchozí styl
- Žák si po ukončení cvičení snaží uvědomit provedení cviku, co se podařilo, nepodařilo (po konzultaci s učitelem je motivován ke zlepšení výkonu)


Didaktický styl s nabídkou

- Učitel nabízí několik variant pohybové dovednosti
- Žák samostatně rozhoduje o své výkonnostní úrovni
- Učitel kontroluje, radí, povzbuzuje
- Žáci se po výkonu sami hodnotí

Didaktický styl s řízeným objevováním

- Učitel nesděljuje všechny instrukce a možnosti řešení daného úkolu
- Vede žáky k samostatnému objevování řešení formou otázek (Jaké druhy přihrávek znáte?)
- Správné řešení je oceněno a upevňováno
- Žáci pracují jednotlivě nebo ve skupinkách

Didaktický styl se samostatným objevováním

- Řešení problému provádí žák samostatně bez podnětu učitele
 - V pohybovém učení existuje více řešení, úkolem žáka je najít to nejlepší
 - Méně nadaní žáci často napodobují pohybově talentovanější
- 

3. Využití didaktických metod

V Tv chápeme **metodu** jako teoretický model uspořádání činností a časových aspektů, který je záměrně naplánován učitelem s ohledem na vytyčené úkoly

METODY (podle Mojžíška)

- MOTIVAČNÍ
- EXPOZIČNÍ
- FIXAČNÍ
- DIAGNOSTICKÉ

MOTIVAČNÍ METODY

- Ovlivňují vztah žáka k učení, jeho iniciativu, trvalost a intenzitu volního úsilí v činnosti
- Aplikace odměny
- Vhodná organizace a výběr soutěží

EXPOZIČNÍ METODY

1. Přímý přenos poznatků
2. Zprostředkovaný přenos pomocí názoru (ukázka, model, schéma)
3. Heuristický přístup (tvůrčí aktivita žáků)
4. Metody samostatné činnosti žáků

FIXAČNÍ METODY

Podstatou je procvičování, upevňování
a zdokonalování nacvičeného učiva

- METODA OPAKOVANÉHO ÚSILÍ
- NEPŘERUŠOVANÉ METODY

DIAGNOSTICKÉ METODY

1. Vstupní DIAGNOSTIKA
2. Průběžná DIAGNOSTIKA
3. Finální DIAGNOSTIKA

I.N.S.E.R.T.-znaménkování

interaktivní poznámkový systém pro efektivní čtení a myšlení

Studenti touto metodou ***vyhodnocují, třídí a systematizují vědomosti***

- známé myšlenky(ˇ),
- nové inf.(+),
- čemu nerozumí a chtějí znát víc (?),
- s čím nesouhlasí (-),

Didaktické metody (podle Berdychové)

- Metody seznamování s učivem
- Metody nácviku
- Metody výcviku
- Metody diagnostické a klasifikační

Metody seznamování s učivem

1. Metody vytváření motivační sféry žáka (pochvala, hra , soutěž, prožitek něčeho nového)
2. Metoda ukázky (přímá a nepřímá ukázka)
3. Metody slova
4. Metoda výkladu, pokynů, dotazování, rozhovoru (pokyny stručné, výstižné)
5. Metoda pozorování (záměrně řízené a organizované sledování pohybu, žáci se učí kontrole)

Metody nácviku

- Metoda napodobení ukázky (hra na....)
- Metoda opakování (při nácviku nové dovednosti)
- Metoda pasivního pohybu (úprava správné polohy)
- Metoda pohybového kontrastu (správná+špatná ukázka)
- Metoda pohybového úkolu (individuální řešení)
- Metoda domácího úkolu
- Metoda hry

Metody výcviku

- Kruhový provoz
- Doplnková cvičení

Metody diagnostické a klasifikační

Diagnostickou činnost učitele dělíme na:

1. Vstupní
 2. Průběžnou
 3. závěrečnou
- Metoda pozorování (co žáci ovládají?)
 - Využití testování (pohybových schopností nebo dovedností)

Seminář č.5

- Základní metody a prostředky rozvoje pohybových schopností
- Sebereflexe